

با سلام

- پسرم در نوشتن مطالب در برگه ی سفید کتابت به این نکات توجه داشته باش:
- ۱- با خودکار داخل کتاب ننویس.
  - ۲- از مداد سیاه و قرمز در نوشتن استفاده کن.
  - ۳- برای هر بیت شماره بگذار و معنی شعر و نکات را در کنار هم یادداشت کن.

موفق و پیروز باشی

رقص باد، خنده‌ی گل

باد سرد، آرام بر صحرا گذشت   سبزه زاران، رفته رفته، زرد گشت

باد سردی آرام آرام در صحرا وزید و کم کم سبزه‌ها و چمنزارها زرد شد.

تک درخت نارون، شد رنگ رنگ   زرد شد آن چتر شاداب و قشنگ

برگهای تک درخت نارون، رنگارنگ شد و آن برگهای چترمانند شاداب و زیبایش، زرد شد.

برگ برگ گل به رقص باد ریخت   رشته‌های بیدبُن از هم گسیخت

با وزش باد، برگهای گل یکی یکی بر زمین ریخت و رشته‌های درخت بید از هم جدا شد.

چشمه کم کم خشک شد، بی آب شد   باغ و بستان، ناگهان در خواب شد

کم کم چشمه خشک و بی آب شد و ناگهان تمام باغ‌ها و بستان‌ها به خواب زمستانی رفتند.

کرد دهقان، دانه‌ها در زیر خاک   کرد کوتاه، شاخه‌ی پیچان تاک

کشاورز دانه‌ها را در زیر خاک کاشت و شاخه‌های بلند پیچ در پیچ درخت انگور را کوتاه کرد.

فصل پاییز و زمستان می رود

بار دیگر، چون بهاران می شود

فصل پاییز و زمستان سپری می شود و یک بار دیگر، وقتی که فصل بهار می آید.

از زمین خشک، می روید گیاه

چشمه می جوشد، آب می افتد به راه

از زمین خشک گیاه می روید و چشمه‌ها می جوشند و آب آنها روان می شود.

برگ نو آرد، درخت نارون

سبز گردد، شاخساران کهن

درخت نارون دوباره برگ تازه می رویاند و شاخه‌های بزرگ قدیمی سبز می شوند.

گل بخندد، بر سر گلبوته‌ها

پر کند بوی خوش گل، باغ را

بر سر بوته‌های گل، غنچه‌ای شکوفا می‌شود و بوی خوش این گل، باغ را پر می‌کند.

باز می آید پرستو، نغمه خوان

باز می سازد در اینجا آشیان

دوباره پرستو آوازخوان و شاد می‌آید و در این باغ لانه می‌سازد.

- محتوای درس: شعر درباره‌ی تغییر فصل‌هاست و به زیبایی آن را بیان کرده است.

تک: یک * نارون: درختی بزرگ و پر شاخ و برگ و بدون میوه

شاداب: تازه * بیدبن: درخت بید، درختی بی میوه و دارای شاخه های مستقیم و بلند

گسیخت: جدا شده، شکافت * بستان: مخفف بوستان، گلزار و گلستان

تاک: درخت انگور * دهقان: کشاورز، زارع * کوتاه: مخفف کوتاه

شاخسار: قسمت بالای درخت که پر از شاخه باشد، شاخه ی درخت

- معنی واژگان جدید:

آرام ≠ ناآرام * رفته‌رفته ≠ تند و سریع

شاداب ≠ غمگین * خواب ≠ بیدار

خشک ≠ خیس * نو ≠ کهنه

کهن ≠ جدید * بخندد ≠ بگرید

- واژگان متضاد:

رقص: رقصیدن، رقصنده

فصل: فصول، فاصله، مفصل

- کلمات هم‌خانواده:

تاریخ ادبیات: پروین دولت‌آبادی (زاده ۱۳۰۳- درگذشت ۱۳۸۷)، شاعر و از بنیان‌گذاران شورای کتاب کودک بود. کتاب شعر گل بادام او جایزه شعر شورای کتاب کودک در سال ۱۳۶۶ را از آن وی کرد. ای کودکان سروده و به ویژه اشعاری که در کتب درسی مدارس از او به چاپ رسیده است شهرت دارد، در حالی که او شاعری توانا در سبک‌های گوناگون غزل، قصیده، مثنوی و شعر نو نیز هست.

باد سرد، آرام بر صحرا گذشت

سبزه زاران، رفته رفته، زرد گشت

این بیت دارای دو جمله است. مفهوم اصلی بیت به آمدن پاییز اشاره دارد. باد سرد (ترکیب وصفی: باد=موصوف * سرد=صفت).

تک درخت نارون، شد رنگ رنگ

زرد شد آن چتر شاداب و قشنگ

این بیت دو جمله دارد. بیت آرایه تشبیه دارد برگ های درخت نارون به چتر تشبیه شده است. درخت نارون (ترکیب اضافی: درخت-مضاف * نارون-مضاف الیه). چتر شاداب و قشنگ (ترکیب وصفی: چتر= موصوف * شاداب و قشنگ=صفت).

برگ برگ گل به رقص باد ریخت

رشته های بیدُن از هم گسیخت

رقص باد آرایه ی جان بخشی است. شاخه های درخت به رشته تشبیه شده است.

چشمه کم کم خشک شد، بی آب شد

باغ و بُستان، ناگهان در خواب شد

بیت سه جمله دارد. آرایه تناسب بین چشمه و آب وجود دارد. ردیف=شد می باشد.

کرد دهقان، دانه ها در زیر خاک

کرد کوتاه، شاخه ی پیچان تاک

بیت دو جمله دارد. آرایه تناسب بین دهقان و دانه و خاک وجود دارد.

فصل پاییز و زمستان می رود

بار دیگر، چون بهاران می شود

بیت دارای دو جمله خبری است. بین پاییز و بهار و زمستان آرایه تناسب وجود دارد. بین پاییز و بهار آرایه تضاد داریم. فصل پاییز و زمستان (ترکیب اضافی: مضاف= فصل * مضاف الیه- پاییز و زمستان).

از زمین خشک، می روید گیاه

چشمه می جوشد، آب می افتد به راه

بیت دارای سه جمله خبری است. بین زمین و گیاه آرایه تناسب داریم. زمین خشک (ترکیب وصفی: زمین= موصوف * خشک= صفت)

برگ نو آرد، درخت نارون

سبز گردد، شاخساران کهن

بیت دارای دو جمله خبری است. بین درخت، برگ و شاخسار آرایه تناسب داریم. برگ نو (ترکیب وصفی: برگ= موصوف * نو= صفت)

گل بخندد، بر سر گل بوته ها

پُر کند بوی خوش گل، باغ را

بیت دارای دو جمله است. بین گل و گلبوته و باغ آرایه تناسب داریم. خندیدن گل آرایه جانبخشی است. بوی گل (ترکیب اضافی: بوی= مضاف * گل= مضاف)

(گل= مضاف الیه). بوی خوش (ترکیب وصفی: بو= اسم * خوش= صفت)

باز می آید پرستو، نغمه خوان

باز می سازد در اینجا آشیان

بیت دارای دو جمله است. بین پرستو، نغمه خوان و آشیان آرایه تناسب داریم.

*نکته: قالب شعر: مثنوی

فرا قوت پهلوان

